

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZARAVO

Udje „Kotol. takovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Uredništvo: Korofška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Čestitice inseratov po dogovoru. Za vse krajne oglase primeren popust. Nezaprijeti tiskalnice se po političnem pravilu. — Telefon št. 220.

37. številka

Maribor, dne 15. septembra 1921.

55. letnik

Strašna bremena pri tak-sah ali stalnih pristojbinah.

(iz govorov prof. I. Vesnjaka.)

Vsi stari in novi davki ter vse druge dajatve se vršijo sedaj na podlagi začasnega zakona o prorač. dvanaestih, objavljenega v našem uradnem listu št. 90 z dne 2. avgusta t. l. in začasnega zakona o trošarini, jaksah in pristojbinah, „Uradni list“ št. 100 z dne 22. avg. 1921.

Vsi stari in novi davki ter vse druge dajatve so odobrene v imenu vladnih strank od ministrov in so torej stranke odgovorne za to. V njihovem imenu so ministri podpisali. Za samostojno je podpisal minister Pucelj, za demokrate pa dr. Kukovec. Te stranke so krive zvišanj, one tudi to odobravajo.

Zvišana prenosnina.

Silno težko breme so prenosnine, ali procenti, ki jih plačujemo pri prevzemanju ali nakupu posestev in premoženja vobče. Sedaj so te prenosnine se zvišale. Prej se je plačalo namreč na nepremičnine med ožjimi sorodniki pri prenosih samo 1% (eden procent), oziroma 1½% pri večjih, sedaj se mora plačati brez razlike 5% (pet procentov). Prej so plačali oni, ki so kupili, 1½—2%, ako so sami obdelovali zemljo, drugi pa 3%—4%, sedaj plačajo vsi 5%! Vse olajšave in vse ugodnosti za reveže in male posestnike odpadejo, namesto tega plačaš ti, ki si delal doma, se trudil in mučil, za ravno tako 5%, kakor večkratni milijonar in verižnik, ki je sleparil po svetu. Tako hočejo tudi samostojni — ker je v njihovem imenu Pucelj to podpisal.

Zvišan davek na vino.

Vinogradniki in vsi oni, ki se živijo od pridelovanja vina, so se vedno borili proti vinskemu davku. Ta davek je sedaj vlada zopet zvišala in sicer od 32 K na 35 K pri hektoltru. Ker se ta davek povrh še počevorci, pride na liter 1,40 K davka. (Tudi to sta v imenu demokratov in samostojnih podpisala dr. Kukovec in Pucelj.)

Zvišan zemljiški davek.

Lani je bila težka borba proti potvorenju raznih davkov, tako tudi zemljiškega davka. Uspelo nam je, da smo dosegli z ozirom na naše težavne razmere, da nismo dobili štirikratnega davka. Sedaj vse to odpade. Zemljiški davek se spet zviša in tudi to je podpisal Pucelj.

Zvišane carine in monopoli.

To leto so se zvišale carine in monopoli opetovano. Posebej se na železo in oblačila. Zvišala se je cena tobaku letos dvakrat, seveda ne v korist pridelovalcev, kajti sklenjeno je, da bo monopolska uprava letos cenejše odkupovala tobak, kakor ga je poprej. Tudi pri pošti in brzozavih so zvišali pristojbine tako, da navadni kmet in delavec že ne bosta smela več pisati, ker sicer zapravita svoj borni zaslužek, oziroma svoj pridelek samo na markah in drugih pristojbinah. — Vse stalne pristojbine se letos plačajo v štirikratnem iznosu, ako niso bile že prej zvišane.

Strašna bremena pri tak-sah ali stalnih pristojbinah.

Prej si plačal za navadno prošnjo ali vlogo pri politični ali drugi državni oblasti 1 K za kolek in si dobil pismeno rešitev. Mnogo vlog je bilo pristojbine prostih. Sedaj na plačajo po novih predpisih za vsako vlogo 8 K, a za rešitev tudi še 20 K. Pristojbine prostih vlog na državne organe pa sploh ni več. Tudi to je zasluga g. Pucelja in Samostojne.

Nekaj vzgledov o novih pristojbinah.

Za prijavo, da imaš bicikelj, moraš plačati 20 K, da imaš voz na vzmetih (kola sa federima) 800 K in ravno toliko za avtomobil. Davčna oblastva pravijo, da bodo morala predpisati to tako tudi vsem kmetom, ki imajo za lastno uporabo koleselje.

Za prošnjo za polnoletnost (da si „kupiš leta“, kakor pravijo naši ljudje), moraš plačati 200 K. Obrtnik, ki noče ali ne more več izvrševati obrti, mora plačati za odglasitev 80 K. Če hočeš proglasiti, da je kdo pogrešan, umobolen ali mrtev, plačaš 80 K.

Če hočeš v Ameriko, moraš plačati kot takso 1000 K.

To je nekaj vzgledov o zvišanju davkov, pristojbin in dajatev. Vse to prej ni bilo, vsega tega ni podpisala vlada, v kateri je bil dr. Korošec in SLS, oziroma Jugoslovanski klub, in vse to in še več so zagrešili nad našim ljudstvom samostojni in demokrate. V njihovem imenu sta podpisala Pucelj in Kukovec nove in stare davke na podlagi omenjenih zakonov. Ne na podlagi Koroščevega, pač pa na podlagi Puceljevega podpisa se predpisujejo in pobirajo davki. Sleparija je, ako govorijo samostojni poslanci na shodih in piše „Kmetijski list“, da je drugače. Naj se oglasio proti tem odločnim in jasnim trditvam z dokazi!

Volitev v cenilne komisije za dohodnino.

V nedeljo, 25. septembra se vršijo pri vseh davčnih uradih volitve v cenilne komisije za dohodnino. Od davkoplačevalcev izvoljeni morajo biti odločevali pri predpisovanju dohodnine. Da se popravijo neštevilne krivice, ki so se godile našim ljudem: posestnikom, obrtnikom in delavcem, pozivamo vse naše somišljenike, ki so imeli za leto 1920 predpisano dohodnino, da se udeležijo volitve. Volitev se začne ob 7. uri zjutraj in traja samo do 1. ure popoldne. Glasuje se osebno in ustmeno. Voliti smejo osebno tudi ženske, ki imajo predpisano dohodnino za leto 1920. Pooblastila so veljavna samo za mladoletne davkoplačevalce in za take, ki so pod kuratelom.

Posamezni politični okraji volijo naslednje število članov v cenilno komisijo in ravnatelje komisij:

Politični okraj Brežice (sod. okr. Brežice, Kozje, Sevnica): 3.

Celje, mesto: 3.

Politični okraj Celje (Celje okolica, Laško, Smarje, Gornji Grad, Vransko): 6.

Politični okraj Konjice: 3.

Politični okraj Ljutomer (Ljutomer, Gor. Radgona): 3.

Maribor, mesto: 6.

Politični okraj Maribor (Maribor okolica, Slov. Bistrica, Sv. Lenart): 6.

Ptuj, mesto: 3.

Politični okraj Ptuj (Ptuj okolica, Ormož, Rogatec): 3.

Politični okraj Slovenj Gradec (Slovenj Gradec, Soštanj, Marenberg, Prevalje): 3.

Zaupniki Slovenske ljudske stranke oziroma Slov. kmetijske zveze so se zedinili na te-le kandidate.

Za politični okraj Brežice (3), kot člani: Franc Gregorevič, posestnik, Mali vrh 15, obč. Globoko, (davč. okr. Brežice), Martin Vrečko, posestnik, in župan, Zeger 18, obč. Presečno, (davč. okr. Kozje), Dominik Ribič, posestnik, Kališovec 1, obč. Brežje (dav. okr. Sevnica). — Namestniki: Blaž Habine, posestnik in župan, Anovec 16, obč. Videm ob Savi, (davč. okr. Brežice), Ivan Serbec, posestnik in župan, Veliki Kamen 24, (davč. okr. Kozje), Martin Kozinc, posestnik, Prešnaloka, obč. Zabukovje, (davč. okr. Sevnica).

Za politični okraj Celje (6), kot člani: Josip Ratej, posestnik in župan, Hrušovec 12, obč. St. Jur ob juž. žel., (davč. okr. Celje okolica), Franc Jurhar, posestnik, Vrbje, obč. Zalec, (davč. okr. Celje okolica), Jurij Krajnc, posestnik, Lahomšek 2, obč. Marija-

gradec, (davč. okr. Laško), Janez Caks, posestnik, Koretno 18, obč. Smarje okolica, (davč. okr. Smarje), Franc Stiglic, posestnik, Rečica ob Savinji, (davč. okr. Gornji Grad), Jože Kladnik, posestnik, Vransko, (davč. okr. Vransko). — Namestniki: Valentin Samec, posestnik, Runtole 3, obč. Skofjavas, (davč. okr. Celje okolica), Jakob Svent, posestnik, Klanc, obč. Eobrna, (davč. okr. Celje okolica), Vinko Lapornik, posestnik in župan, Sv. Lenart nad Laškim, (davč. okr. Laško), Matevž Strašek, posestnik in župan, Nezbiše, (davč. okr. Smarje), Ivan Letnar, posestnik in župan, Luče, (davč. okr. Gornji Grad), Ant. Rančigaj, posestnik, Kaplja, obč. St. Jur ob Taboru, (davč. okr. Vransko).

Celje mesto (3), kot člani: Silv. Fohn, ravnatelj, Celje, Josip Jagodič, trgovec, Celje, Miloš Holnjec, podobar Celje, Namestniki: Dr. Anton Ogrižek, odv., Celje, Makso Janič, hišni posestnik, Celje, Konrad Kager, pasar, Celje.

Politični okraj Konjice (3) kot člani: Anton Toman, župan in posestnik, Prežigal, (davč. okr. Konjice okolica), Franc Krajnc, posestnik, Loče, (dav. okr. Konjice), Anton Leskovar, župan Oplotnica, (davč. okr. Konjice), Namestniki: Janez Obrul, posestnik in župan, Tepanje, (davč. okr. Konjice), Karl Mastnak, posestnik, Ljubnica, Pavel Muster, posestnik, Sp. Zreče.

Politični okraj Ljutomer (3), kot člani: Jakob Rajh, posestnik, Ljutomer, (davč. okr. Ljutomer), Jože Rep, posestnik in župan, Logarovec, (davč. okr. Ljutomer), Janez Lančič, posest. in kleparski mojster, Gor. Radgona, (davč. okr. Gor. Radgona), Namestniki: Jakob Stuhec, posestnik in župan, Staranovaves, (davč. okr. Ljutomer), Ferdo Magdič, posestnik, Cvon, (davč. okr. Ljutomer), Janko Pelec, posestnik Police 7, (davč. okr. Gor. Radgona).

Politični okraj Maribor (6), kot člani: Alojzij Supanič, posestnik, Vajgen pri Jarenini, (davč. okr. Maribor), Alojzij Rebernik, posestnik, Zerkovci pri Mariboru, (davč. okr. Maribor), Hinko Grič, posestnik, Slov. Bistrica, (dav. okr. Slov. Bistrica), Pavel Salošnik, posestnik in župan, Sp. Novavas, (davč. okr. Slov. Bistrica), Franc Krajnc, posestnik in gostilničar Sv. Jurij v Slov. gor. (davč. okr. Sv. Lenart), Fran Stupica, notar, Sv. Lenart v Slov. gor., (davč. okr. Sv. Lenart), Namestniki: Ivan Serbinek, posestnik, Vrčiče, (davč. okr. Maribor), Andrej Hauptman, posestnik, Cinžat, (davč. okr. Maribor), Ivan Kos, pos. in trgovec, Slov. Bistrica, (davč. okr. Slov. Bistrica), Jakob Zuraj, star. posestnik, Slov. Bistrica, (davč. okr. Slov. Bistrica), Valentin Klemenčič,

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Skrbeto me je, da bi jim prej kot dolgočasno povedal svoje dogodke v javnem sodu, pa bal sem se, očitno pred vsemi mornarji stopiti k njim. — Utegnil bi se bil komu zbuditi sum.

Ko sem se še obotavljal in iskal priložnost, me pokliče dr. Livesey k sebi. Svojo pipo je bil pozabil v kabini in ker je bil suženj tobaka, je nudi razgovor ugodno priložnost, da ga pipico privoščiti, mi je naročil, naj mu jo prinesem.

Koj ko sem bil tako blizu njega, me ni mogel nihče drug slišati, — sem mu polglasno rekel:

„Gospod doktor, dovolite, da govorim! Povabite kapitana in graščaka doli v kabino in pošljite pod kapitanov okoli pretvezo po mene! Strašne novice imam!“

Zdravnik je izpremenil barvo, pa je v hipu premagal.

„Hvala, Jim!“ mi je rekel glasno. „To je vse, kar sem hotel vedeti!“ je dejal, kakor da, bi me bil kaj vpra-

Zasukal se je na peti in se pridružil tovarišem.

Pogovarjali so se nekaj časa. Nobeden ni sicer pokazal iznenadenja, t. d. ni nobeden govoril glasneje, niti se kakorkoli začudil, pa brez dvoma je bilo, da jim je doktor Livesey povedal, za kaj sem ga prosil. Kapitan je namreč dal poklicati drugega mornarja Andersona in mu nekaj naročil, piščalka se je oglasila in vse moštvo se je zbralo na krovu.

„Frijatelji“, jih je nagovoril kapitan Suollett, „nekaj vam moram povedati! Otok, ki ga vidite pred seboj, je cilj našega potovanja. Gospod Trelawney je zelo radodaren človek, kakor vsi piav dobro vemo. Ravnokar me je vprašal, kako sem zadovoljen z vami in mogel sem mu odgovoriti, da je lemeč vas vsakdo vsestranski storil svojo dolžnost in da se bolje niste mogli obnesti. — Zato pa gremo grašča in zdravnik ter jaz doli v našo kabino, da gremo na vaše zdravje in na vaše srčce, vi pa dobite grog, da pijete na vaše zdravje in na vaše srčce. — Veste, jaz mislim, to je lepo in dostojno. In če je tako tudi vaše mnenje, pa zakličite krepek „živijo!“ vašemu

„Živijo!“ je začel po krovu. To je bilo samobesni umevno. A začel je tako nepriljudno in prisrčno, da sem težko verjel, kako bi ti-le ljudje mogli kovati zaroto zoper naše življenje.

„Se eden „živijo!“ za kapitana g. molletta!“ e kričal Dolgi John, ki so se peljali vzkliki.

In tudi ta „živijo!“ je zadonel nepriljudno in odkritosrčno. —

Graščak, zdravnik in kapitan so odšli v kabino in ne dolgo nato je pa prišlo naročilo, da gospodje potrebujejo Jima —

Sedeli so okrog mize, steklenica španskega vina, košara posušenega sladkega grozdja in kozarec so stali pred njimi. Zdravnik je kadil in lasuljo je imel na kolenih, znamenje, da je bil zelo razburjen. Okno je bilo odprto, ker je bila noč topla, in masec je sipal svojo srebrno luč po morskem gladini.

„Torej, Jim“, je dejal graščak, — „hočete nam nekaj povedati. Govorite!“

Storil sem, kakor mi je bilo naročeno in povedal sem svojo dogodščino in vse, kar sem žul, v. jebož...

Nobeden me ni motil, nobeden se ni genil, molče so visela njihove oči na mojih ustih ves čas mojega pripovedovanja.

„Jim“, je rekel doktor Livesey, „ko sem nehal, „prosim, sedite!“

In posadili so me poleg sebe in mimzi, nalili mi kozarec vina, napolnili mi roke s sladkimi rozinami in vsi trije, eden za drugim, so se mi poklonili s kozarci v rokah in pili na moje zdravje in mi čestitali k mojemu pogumu in moji sreči.

„Gospod kapitan“, je nato rekel graščak, „vi ste govorili prav, jaz pa sem se zmotil! Osel sem in čakam na vašo povelja!“

„Niste nič večji in nič manjši oseb nego jaz!“ ga je zavrnil kapitan, „Nikoli se nisem čul o moštvi, ki bi mislilo na upor, pa bi ne pokazalo tega prej ali slej na zunaj, vidno vsaj za tistega, ki ima oči v glavi, da opazi nevarnost in stori potrebne korake v obrambo. Toda pri tem moštvi“, je pridjal, „sem se varal tudi jaz!“

(Dalje prihodnjik.)